

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 645. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708758689904/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

læsere i 1890, gad man nok vide. Forfatteren Karl Larsens anonyme skrift *Dømmens Dag* (1908) med dets forbløffende nøjagtige beskrivelse af en tysk besættelse af København, som den kom 9. april 1940, er et stykke anti-horupsk og anti-pacifistisk litteratur, som begræder æren, men ikke tror på hverken folket, pressen eller politikere. Nutidige læsere, der ikke fikserer på 9. april 1940, men nok husker modstandsbevægelsen under den tyske besættelse 50 år efter Drachmanns roman, kan komme i tanker om en senere analogi, hvor yderste højre og yderste venstre var de første, der gik til modstand. For Drachmann har tanken eller drømmen været at overvinde den opslidende Højre-Venstre-strid, i hvilken han selv først havde stået yderst til venstre og nylig langt til højre – omvendt hans forbillede i Frankrig, nationalskjalden Victor Hugo – og haft det rigtig ubehageligt. Gerhards opbrud fra svi-gerfamilien repræsenterer den reaktive side af Drachmanns ubehag, mens visionen til slut trods al gru rummer en positiv ønskedrøm.

Højre er aftegnet med et flertal af sociale typer: fra aristokratiet og embedsaristokratiet (Ulf's far) og officererne til de unge grossererere omkring Halvvig. Gejstligheden er også med her – ligesom frivoliteten. Venstre er som nævnt især pressens folk. Ikke så få af figurerne er tegnet efter model; og det har, som antydnet i 1888-brevet til Viggo Drewsen, i hvert fald i nogle af tilfældene været meningen, at læserne skulle genkende modellerne, inklusive selvportrættet som Ulf; visse genkendelser har været reserveret en mere privat kreds. De fleste af modellerne var for øvrigt i live i 1890, så romanen læstes med nyfgenhed og delvis mere heftige følelser (sml. nedenfor om »Modtagelsen»). En mere eller mindre privat kreds har kunnet se flg. modelforhold:

Ulf/Gerhard: Holger Drachmann.

Edith: Amanda Nilsson.

»Skyggen«: Drachmanns afdøde beundrer farmaceut Wiese.⁷

Achlaitner: musiker Etlinger i Kehlets etablissement.⁸

Straks i kafescenen (1.1.2, s. 24f.) introduceres politisk-litterære figurer, som det tydeligvis har været meningen at datidens læsere skulle opfatte som portrætter: